

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Donatus moralisatus

Pseudo-Gerson, Johannes

[Basel], 1474

[Fließtext]

[urn:nbn:de:bsz:31-140558](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-140558)

**Incipit donatus Venerabilis ma
gistri Johannis Heron Cancellarij
Parisiensis.**

Artes oꝛonis quot sūt. octo
que. cognitio sube. cognitio
qualitatis. cognitio precepti
dei. cognitio eius dez. cognitio hois
scdm deū & scdm naturā. consideratō
Futuri iudicij. consideratō letitie elec
torū. & consideratio tristitie dānato
rum **N**omen quid est. homo. q? ho
mo vocaris: si cognoscis subam tuaz
vnde fact? es: veraciter scis: est nom
Ecce cognitō substātie que est prima
psoꝛonis: de terra es & in terram re
uerteris. **N**omi quot accidūt. sex. q
qualitas. cōpatio. gen? . numer? . Fi
gura casus. **C**uius qlitatis homo. ap
pellatiue. quia omune est oibz hoibz
de terra fieri. ymmo de viliori terra si
ue materia. **C**ōmune est etiā oibz ho
mibz esse aīal rōnale. **C**ui? gradus cō
patōnis. nulli? . quia homo nō debet

Jan

WR 281

a
1693

augeri per presumptionez. nec inuui
per puillamimitatē. Et ideo est nomē
substatiuuuz. vt stare habeat ex tra mi
miū timorem et cōtra nimia p̄sumptu
osam spem. Cui⁹ generis: om̄nis. qz
tam viro q̄z mulieri ouenit natura ho
minis. Cui⁹ numeri. singularis. qz gli
bet per se rōem reddet ante tribunal
xp̄i. Cui⁹ figure. simplicis. quia non
potest diuidi in plures sectas. Dpor
tet enim si saluari debet: qz solum fidē
xp̄i confiteatur: et ab illa non diuida
tur. Qui enim hanc fidem non habēt
non homines dici debent: sed bruta.
quoniam carent ratōne. Cuius casus
nominatiui et vocatiui. quia nomina
tur iam mortalis qui immortalis erat
creatus. et vocat⁹ oparius: qui eter
ne quieti erat deputatus. Cui⁹ declia
tōis. etie. qz decliari et humiliari debz
xp̄i. corā dō: corā xp̄io Vñ regit⁹
si bñ regit⁹: a deo regit⁹. si male a dya
bolo. Discutiam⁹ iā deā. o hō si dñda
re vis qd sis q̄ ad materiā sine dubio

inuenies te nobilissimuz animaluz ani
ma tua ad similitudinem dei est facta:
et ymagine eius inli gmita . habens in
se virtutem intelligendi . volēdi . et me
morandi . Hec anima infusa est a deo
in tuum vilissimū corpus fetidū et fra
gile . vt tanqz domina sapientissima et
tanqz hospes sagax domum tuam re
gat . Ipsa g̃ q̃ntū est de se : semper va
let agere que domino suo sunt placi
ta : et ad hoc dirigit sensus exteriores
ad exteriora officia non inducentia q̃e
qz nocuum ad lectionem sacm̃ vel ad
crucem domini intueudas : vel ad alia
salubria que sibi vtilia vident . Idcir
co si voluntatē carnis sequeris hospi
tem opprimis : dominā occidis . maluz
ergo et vile est hoc hospitium in quo
tam nobilis hospes periclitat̃ . Si er
go vis sedm̃ animā viuere non sedm̃
carnem . considera q̃ caro tua terra ē
terre g̃ odietōes sua . Terra em̃ balla
et dura oīa portās vtute patie . et q̃n
to plz ab aliquo vexaris tanto ei plz

benefacias . ymbrez emiz salutaris do
ctrine et diuine gratie inglutire stude
as . et siccus sis a fluxu vitioꝝ carnis
et cupiditatis terrene . Habes iaz qd
sit nomen . et qd sis scdm substantia scz
nobilis scdm animam . Rogo ergo vt
nobiliter et ronabiliter te regas non
viliter et carnaliter .

Quid est p nomen Rñsio . sicut ho
mo est nomen tuuz . ita peccator
est p nomē . cū ergo corā deo orōnem
fundis . pone p nomen p noie . et dic
cas : O pater celestis non vt homo te
inuoeco sed vt peccator veniam postulo
Pronoi quot accidūt . sex . scz qlitas .
genus . numerus . figura . psona . casus
Peccator g vt est p nomē cuius qlitas
tis . infite . ppter infinitā et incertā ml
titudinem delictoz q facio ea nume
rare n valeo . Cui generis ois qz oi ge
neri vitioꝝ peccādo pticipo scz morta
liū et venialiū . Cui numeri singularis qz
singulariter peccata mea animam meā
crutiant : et conscientiaz meā trucidāt

Cuius figure .simplicis . quia non pos
sum ea diuidere in diuersis confessioibz
sed qñ volo cōfiteri oportz q oia sub
simplici & sub vna cōfessione dicaz cla
re & distinetē . cum cordis cōtritōne
& euz pposito emēdandi . Cui? plone .
pme . qz non habz homo iudicare ali
os : s; seipsum : dicendo Ego sum miser
ille qui sic & sic vixi in aspectu dei & an
geloz . Cuius casus . de statu innocen
tie in statum culpe . Cuius declinatō
nis . a manu dei in manum dyaboli .
Quot sunt declinatōnes in pnoie . q̄
tuor . prima est : ab obediētia dei i sug
gestionez dyaboli . per hanc declina
uit Eva . Secda est ab obediētia dei in
cōsensū mulieris . vt adā declinauit p
euaz : Tertia est a paradiso i hūc mūdū
Quarta est ab h̄ mōdo in limbū inferni
Quot sunt casus in pnoie . sex . p̄mus
erat suggestio . sed s aduertētia . ttus
discussio . q̄rtus delectatio . q̄ntus cō
sensus in mente . sextus cōsensus in ope
Que sunt pnoia primitia & derivatia

alij homines omnes ab eisdem deriuati
deriuatiua dicunt. Declarem? pre
missa. Primo iposuit diabolus fructu
Eue ad comedendum. ecce suggestio. se
cundo vidit Eua illud lignum visu delectabile
et ad edendum suauis. ecce aduertentia.
Tertio dicit quod dominus prohibuerit eis
usum fructus illius ne morerentur. ecce dis
tinctio. quarto respondente dyabolo: quod
non morerentur sed essent sicut dii scientes
bonum et malum: cepit ipsa delectari. ec
ce delectatio. Quinto ipsa sentiens nul
lum periculum imminere in usum illius fructus:
consensit intus voci dyabolice. Sexto
ipsa ardens desiderio in aspectu illius
pulchri fructus et suavis: et comedit.
ecce consensus in ope. Sic etiam quilibet ad
peccatum allicitur. primo ordiatur in villa que
dicitur chorea. secundo ego audiens cantum illius
vel videns illam aperio oculos meos ad vi
dendum. tertio arguo in meipso: hoc non est bonum
sed inspicere illam choream: cum permanens vo
luptati indulgeo. quarto delector non solum
in aspectu choree et auditu cantus;

sed etiam in aspectu puellarum. Quinto
consentio in corde meo cum aliis ea-
rum coire. Sexto consensum illum per desi-
derium illud inceptum perficitur opere
et ecce mortua est anima. Et sicut dixi de
istio vitio: ita de omnibus aliis intelligendum
est. Auertam ergo nos ab omni car-
nali delectatione: quam nobis proponit. sicut
molendinarius quam videt vetum sibi non
conuenire: vertit molendinum. quia nisi in prin-
cipio obstemus: sine dubio periculum cas-
sus vix euademus. sicut dauid. si non
insolatio per fenestram perseueranter per-
spexisset: in concubitum bersabee non ceci-
disset. Quare auertendi sunt oculi ne
videant vanitates. Et tamen de proiectione

Quid est verbum Responso. quod est
preceptum dei scilicet diligamus in
uicem. Verbo quot accidunt. septem
que. qualitas coniugatio. genus. nu-
merus. figura. tempus. et persona.
Cuius qualitatis. talis videlicet Diliges
dominum deum tuum ex toto corde ex tota anima

et ex tota virtute tua. et primus tuus
sicut teipsum. Cuius coniugationis. totius
quod una pars non valet sine altera. nul
lus diligit deum qui odit primum. nec e
conuerso. Similiter in preceptis. quod unum
frangit factus est omnium reus. ut dixit ia
cobus. Et ideo oportet quod omnia comuni
ter seruentur. Cuius generis. actiui. quod
oportet nos id opere perficere: si illud ve
limus seruare. quod auditores legis non iu
stificabuntur apud deum sed factores. Cu
ius numeri pluralis: quod sunt ista decem
Credere in deum. Non inanis iurare p
i. suum. Festa celebrare. Honorare pa
rentes. Non occides. Non furaberis.
Non mechaberis. Non falsum testimoni
um dabis. Non adulterabis. Non concu
piscas rem alienam. Vel sunt ista duo: scilicet
dilectio dei et primi. Cuius figure sim
plices quod in unitate puri cordis debet
seruari scilicet in caritate. plenitudo enim
legis est caritas ut dicit paulus. Cuius
temporis. presentis. quia oportet quod in p
senti perficiatur hoc preceptum: scilicet quod diu

sumus in hac vita. Cuius persone. pri
me scde et tertie. quia ego tu ille om̄s
tenem̄ hoc p̄ceptuz custodire. Dixit
em̄ dñs. Si vis ad vitā ingredi serua
mandata. Declaremus iam p̄dicta. **D**
homo tu credis in deuz vnū: et diabo
lus credit et nihil sibi p̄dest. si veracit̄
in euz credis eū adora cole honora. s̄
p̄ceptum frāgis q̄n voluptati insistis
Scdo nō debes inanit̄ per ipsū iura
re. hoc frāgis q̄n piuras vel cōsuetu
dimalit̄ iuras. vel q̄n dubitant̄ iuras.
Ideo dñs dicit. nō iurabis oīno: sed
est est: non nō sit verbū tuū. **T**ertō de
bes festa celebrare scz eccleshā frequē
tādo. insistēdo orōm. lectōi vel opiz
bus misericordie. **H**oc frangis: quan
do otio ludorum. commessatōnum.
ebrietatum. colloquiorum non spiri
tualium vacas. **V**el quando manuali
ter laboras qd̄ oīno necessariū nō est
Quarto honorab̄ p̄ntes. eis obediēdo
reuerentiā exhibēdo: et p̄p̄olle s̄buenien
do. hoc frāgis quando eis maledicis

vel spernis vel molestaris : et inquieta
ris nec s̄buenire studes . Quarto nō oc
tides . hoc frāgis q̄n irascaris primo
tuo sine causa . vel q̄n euz derides vel
fatuū nominādo . vel q̄n mortē alicuz
ius desideras quā per te inferre n̄ va
les vel times . Sexto nō furaberis : s̄
frāgis q̄n violent̄ rapis alicuius bona
vel occulte vel manifeste . vt q̄n detra
ctōe famā et honorē furaris . Septio
nō mechaberis : idest nō luxuriaberis
aliquo mō . q̄ si retinere n̄ possis : nubes
et tūc licite potes . s̄ frāgis n̄ solū q̄n
facis actuz : s̄ etiā q̄n aliquā curiosē et
cū deupiscētia vides . et tūc pl̄ q̄n v̄gi
nē vl̄ dicatā desideras . Octauo non
falsum testimonium dices contra ali
quem . hoc frangis quando etiā ali
quos conducis vel hortaris : vt false
testentur . vel quando aliquos caute
losis verbis circumuenis vt eos deci
pias . Nonno alterius vxorem non cō
cupiscas . non adulterabis . s̄ frangis

quādo vxōrem ppriam deseris: & aliā
ducis . vel qñ alterius vxōrē & nō tuā
tangis . vel si in religione existēs muli
eri cōiūgeris . vel si p̄sbiter secularis
es mulierē tangēs: vxōri tue quam de
spōlasti sez ecclesie iniuriā facis . sicut
religiosus lubricus sue religioni . Deci
mo rem alienā non cōcupisces . h̄ frā
gis qñ cōmoduz alterius impedis p̄
tuo augēdo: Vel si abducis alteri suū
suū vel ancillā vel filiā . vel alteri offi
tiū . dignitatē . p̄bendā & hmōi deside
ras . Nō eim nocere debes pximo tuo
s̄ pdelle . p̄pterea pximo caritatē p̄pē
de . id est septē opa misericordie . ei s̄b
ueniēdo in fame . siti . nūditate . & fri
giditate . infirmitate carcere & tribu
latione .

Quid est aduerbiū . qđ vbo addit
& significatum eius perficit . Si
ergo verbum est cōgnitio precepti di
uini vt iam dictum est . Aduerbiuz est
exhibitio operis Sed adhuc alio mō

q̄z iam supra dictum est vt patebit in
Ferijs. Aduerbio quot accidūt. tria:
scz opatio significatio & figura. idest
habitus similitudo & distinctio. De
claremus iā ista tria. Qui p̄cepta dei
vult perficere debz etiā seruare habi-
tudinē. idest modū in facto suo. vt si
elemosinā vult facere: debz considerare:
quā. vbi. quibz. qualiter. quid. quātū.
& ordinate. Hec sunt aduerbia loci q̄
litatis & ordinis. Significatio. vides
duos pauperes. vnū in luto iacētē. al-
terū hostiatum medicantē. da elemosi-
naz p̄mo: & alterū dimittas si ambobz
non vales. Si vis orare. ora p̄mo qđ
orare debes. & horas canonicas sivo
uisti p̄us persolue: postea lege & ora.
Si nō uouisti lege p̄mo p̄r nr̄ qđ deo
instituit legēdū. & postea qđ tibi pla-
cet legere poteris. Si vis ieiunare: p̄-
mo sua ieiunia ab eccia ordinata. et si
plz facere uelis postea facere poteris
Sic ergo in omnibus attende circum-
spectioez. vt aduerbiū debite ponas

iuxta suum verbum. Si enim in vesper
tino tpe tandiu comessationi potationi
seu alteri inerte voluptati insistas: q̄ p̄
minio sopore demane surgere nequeas
ad missam audiendū vel ad aliqd̄ aliud
bonū opus exercendū. sic mutatio no
ctem in diem ecōtra: sine dubio nō po
nis aduerbiū rite iuxta suū verbum.
Cōpatio istius aduerbiū sic est faciēda
Duites pl̄q̄z pauperes inde licētī
et largiē elemosinā dent q̄ntum ditio
res sint. Sic in illis comparatio fieri
da est. qui scientia pollent vel potesta
te vel dignitate: vt quilibet sedum id
quod potest fatiat: aliū plus aliū min⁹
Alius potest dare aurū: alius aquaz
Frigidam. alius verbum consolationis
Alius subuentionem ministrando.
Alius in docendo. alius est fortis: et
omnia seruare potest. alius infirmus
et mīa indiget vt sibi fiat dispēsatio.
Alius sic caritate feruet q̄ parū repu
tat quicquid patit̄. alius taz infirmus

q̄ cito cadit peccando & cito resurgit
penitendo. **F**igura huius aduerbii est
habenda sit distinctio. **S**unt aliq̄ sim-
plices aliqui compositi. **I**tem simpli-
ces sunt qui in solitudine manent sepa-
ti ab omni hoim̄ ouersatōne. sicut **A**n-
thoni⁹. **J**ohānes baptista **B**enedict⁹
& multi quondam heremite fuerunt.
Compositi sunt in multiplici differen-
tia. **A**uidam sunt pure seculares. alij
religiosi. alij p̄dicatores: & quocquot
sum⁹ licet diuersi: tamen ad laudes dei
omnes creati sumus. sicut diuersaruz
ymaginum picture ornant thalamuz
Hec de aduerbio dicta sufficiant.

Quid est participium **R**espōsio q̄
est cognitio hominis scdm̄ natu-
ram & secundum deum. videlicet vt co-
gnoscat quilibet homo quid sit per se
& qualiter esse debeat secundum deuz
Participio quot accidunt. sex. sex ge-
n⁹. casus. t̄pa. significatō. nūer⁹ & fi-
gura. **C**ui⁹ generis ē hō p̄ticipiū om̄is

triuꝝqꝫ ab adaz ꝛ eua generati sumꝫ
qui duo trinitati attribuūt . id est deo
qui est trinꝫ in personis . Sed adam
immediate sicut ait lucas Enochꝫ fuit fi
liꝫ sem : ꝛ sem fuit filiꝫ ade : ꝛ adā fuit
filiꝫ dei Eua vꝫ mediate qꝫ ꝛ costa ade
facta erat Cuiꝫ casus peccī iobediētie
Ecce qꝫ sumꝫ sedꝫ nos . a peccōribꝫ ꝫ
cellimꝫ ꝛ peccatores sumꝫ : hꝫ sūt gene
ra ꝛ casus . hꝫ duo sūt ꝫticipiū a noīe
Cuiꝫ tꝫis . ꝫntis . qꝫ i ꝫnti tꝫe ꝫnīa a
gēda ē ꝛ laborādū ē ꝫ futuro ꝫmīo .
Cuiꝫ significatōis ꝫmo actiue : scꝫ faci
endo bona opa Sedꝫ passiue patientꝫ
sufferēdo mala . tertio neutralꝫ scꝫ co
hercēdo ꝫꝫas vꝫtutes ꝛ cogitatōes .
qꝫro deponētalis scꝫ abiciēdo oīa vi
tia mortalia . qꝫnto omīs scꝫ custodiēdo
ꝫcepta dei ꝛ ordiatōes scē eccīe . hec
duo scꝫ tꝫa ꝛ significatōes sumit hꝫ ꝫ
ticipiū i vꝫo . vide gꝫ qꝫles eē sedꝫ deuz
debeāꝫ . Cꝫ nūeri ꝫꝫal videlicꝫ vt i hac
eccīa militante possimꝫ ꝫꝫutari cū iu
stis . ꝛ i eccīa triūꝫhāte cum angelis

Cuius figure primo simplicis vt non
dissociem a fide hic male viuendo: et
non diuidam a saluandis supermis in
iudicando. Secdo oposite erat et ideo
hoc picipiu capit duo: scz numeru et
figurā a noie et verbo. Discurramus
iam dicta. nam planū est q a peccato
ribz descendim? : et generati sum?. et
cotidie peccando cadim?. Que ē pul
critudo nra seu puritas qua deo pla
ceam? tanq; sponsa viro suo. Que eti
am fortitudo nra: qua dyabolice sug
gestioni resistere possim?. si nec carnis
illicebriis reluctari sciam?. Si etiā ter
ra sum? et in terra reuerti necesse sit.
que est nobilitas seu celsitudo nra huc
potestas quaz in nobismetiphis vane
confidentes: aiaz nraz saluti p uide
amus. Est breuis est vita presens et
hora incerta: que est ista fatuitas cor
dis nri. q tantū sollicitamur p acqui
sitōne diuitiarū. facultatū. dignitatū
et hmōi. que omnia in momēto a nob
recedunt et nunquaz redeunt. Dicit

enim Job in persona cuiuslibet homi
nis. Cōpatus sum luto et assimilatus
sum faulle et cineri. quia quid aliud sum
mus q̄z pleni putredine vitioꝝ. Sicut
tū cito inflāmantēs et puocātes ali
os ad iracūdiāz vel eis dānum vel scā
dalum inferētes. sicut faulle cito va
nitatibz inhiētēs et cito puocati ad
iram. seu accensi auaritia sicut cinis q̄
leuis siccus et puus et ab igne cōsump
to derelictus. quia et leues sumus sicci
et vani ex defectu humoꝝ diuine gra
tie. parui ex pusillanimitate: et ab igne
ne cōcupiscētiāz carnaliū consumpti
tanq̄z peccatores ad eor redeam⁹ cō
siderātes q̄ participiū est eiuldem ge
neris significatōnis cui⁹ est verbum.
ita etiam simus conformes voluntati
dei cum simus facti ad ymaginē dei
quia vituperio dignus est: qui recta
docet et male viuēt. Ita et nos malo
fortius vituperandi sumus: si ymagi
ne dei depicti similes ei dicimur: et
tamen p̄ enormē vitā ab eo discrepam⁹

Demus ergo honorem Figulo nostro
voluntate eius perfutendo .

Quid est cōuētio . Rñtio . q̄ ē fu
turi iuditiij cōsideratō v el cogni
tio . Cōuētōm quot accidūt . tria . scz
potestas . figura . ⁊ ordo . Cuius pote
statis diuine: quia deus faciet iuditiū
⁊ p̄mo copulabit . idest per angelicaz
tubā om̄es ad iuditiū cōgregabit . se
cūdo disūget . idest bonos a malis se
gregabit: tertio explebit: idest nume
rum electoz perfutiet . ⁊ in ciuitatem
illā que per luciferi ⁊ socioz eius ca
sum rupta est recupabit . quarto cau
sabit . idest causabit reprobos dicēs
Ite maledicti in ignem eternū . quia
esuriui ⁊ nō dedistis mihi māducare .
Sitiui ⁊ nō dedistis mihi bibere . Nu
dus erā ⁊ nō coopulistis me . Et rōez
iustaz dabit p̄ electis dicens Venite
benedicti p̄ris mei percipite regnuz
quod vobis paratū est ab origine m̄di
Esuriui . sitiui . hospes eram . infirm⁹ ⁊
nudus eram . et cibastis . potastis .

collegistis visitastis et cooperuistis me.
Item sunt quinque species huius potestatis.
Cuius figure primo simplicis quo
ad imperfectiones. sedo compositae quo ad
perfectiones. quia omnes stabimus ante tri-
bunale christi. siue simplices id est qui in bo-
na simplicitate vixerunt: siue qui in mala
simplicitate viuentes seipsum perdidit
licet forte alijs non nocuerunt. Compositi
siue bene viuentes sed bene docendo se et
alios promouerunt: siue qui per mala vi-
tiaz et malas instigationes. et se et alios
corruerunt. Cuius ordinis. primo imposi-
tuz. sedo subiunctuz. quia primo salua-
di iudicabuntur: sicut scriptum est. quod per
prudentes uirgines uenerunt fatue. et per
illos qui a dextris erant. uenit iudex
ad sinistros. Ponderemur dilectissimi
huius regis potestatem: ad cuius iussio-
nem omnes huius terre habitatores reges
duces et comites cuiuscumque dignitatis
hic reputantur. in illo extremo die cu-
i vilius personis equaliter viles re-
putabuntur. et qui iam magna palatia

edificant ibi bene speluncam parua[m] repire
vellent: in qua a facie d[omi]ni fugie
tes tunc latere possent. Si enim iuxta scri
pturas: iustus vix saluabitur: quis non
timebit? Si opa idest cogitationes
deus discutiet: quid faciemus qui opa
non habemus? Si in illa voce. Ego sum
D[omi]nes qui ad capiendum eum venerat t[em]pe
passionis: ad terram sunt prostrati. quod po
test facere tonitruum horribile: quasi gla
dius bis acutus tonabit et scindet iudica
turus. **N**on quod timeret et quis quod a rege tem
porali vocatus: ut rationes iudicij po
nat cum eo. immo licet in nullo se fo
re fecisse regi sentiret tamen adhuc sub
ratione iudicij coram eo trepidaret:
quantomagis ergo nos sollicitari oportet:
qui certi sumus summi iudicis pre
sentatione in illo tremendo examine: ubi
et angeli contremiscunt. Sed etiam paulus
qui tanta pro christo vixit certamina qui
etis tante virtutis erat: quod cum libera
conscientia dicebat. Nichil michi con
sciens suus. Quid est quod tanta falsa securitate

nosiplos firmamus: qui in mille defe-
ctibus torpemus. Nuis enim gloriatur mu-
dum se habere eorum immo nullus scire
potest an odio vel amore dignus sit.
Habeamus ergo pre oculis cordis nostri illud
horribile quod angelica tuba clamabit.
Surgite mortui venite ad iudicium. et
quid tunc respondebimus iudici iam pre-
cogitemus.

Quid est impositio Rursus. quod est consi-
deratio letitiae electorum. quod ut iam di-
ctum est illi imponuntur dampnandis. Pre-
positio quot accidit. unum tamen. scilicet
casus. non casus peccati sed casus hu-
militatis. Et ideo duplex erit in eis ca-
sus. primus est accusatiuus quo accusabunt
peritiam huius seculi totius nequitiæ sicut
scriptum est Totus mundus in maligno po-
situs est. et de hoc humiliabunt se cor-
am deo gratias agendo qui a nequitiæ
huius seculi puri erunt seruati: quod diu
hic conuersati fuerunt. Secundus ca-
sus est ablatiuus: quo congratulabun-
tur illi de illa hora qua ablati fuerunt

ab hoc seculo nequaz: et introducti in
illā supernā patriam. et per hoc humili
abūt se coram deo regratiādo: quod eos
trahit de labore ad requiem. de peri-
culo ad securitatez. de tribulatōne ad
pacē. de tristitia ad gaudiū. Si ergo
considerare et pensare velim⁹: illi⁹ su-
perne felicitatis quāta sint gaudia: p-
mo recogitem⁹ huius seculi mala et p-
cōtrariū quāta superius sint bona. Et
pncipalif hie tria habūdant. vitia. tri-
bulatōes. et indigētia. In illa autē su-
perna ciuitate habūdāt. pax. puritas
et sanētitas. Qui vero mente hec bñ
reuolueret: statim perpendere posset
quod felix est qui toto mortis desiderio
ad illa supna anhelaret: et quod vilis eti-
am qui solum ea que huius seculi sunt
querit. o quot vicijis carnalis putres-
cit. quot tribulatōibz quatit. quot
etiam subuentōibus eget. Qui autēz
celesti potitur gratia siue gloria: dei
maiestatem bonitatem et gloriam in-

cessanter contemplantur. quia ubi ea est
spiritus in nullo potest impediri: om
ni pace gaudet. ipsa regem pacificus
secum habet consortem totius glorie
et concordie. et omni desiderio satiatur.
sicut ait propheta. Satiabor cum aparu
erit gloria tua. Consideremus etiam quod
iocundum est: in aula regis existere.
ubi rex sedet coronatus et indutus ve
ste regia. omni forma spectiosus. et mi
tis militibus circumdatus ei reueren
tiam dignam exhibentibus. Aula et
iam vestibus varijs ac pretiosis pietu
ris ornata. Vbi etiam omnia genera
musice adessent: fercula delicata et su
perflua. Vina quoque et alia pocula re
dolentia haberentur quequid etiam
ad iocunditatem locorum valeret ibi
appareret. Postremo si ibidem omnes
spectositate summa: et pacis conco
rdia: et imensa letitia gauderet expulso om
ni periculo. timore. cura. vel molestia.
Quid quod homo solatio esse desiderabilis?

maxime si hoc perpetue posset durare
absq; fastidio . sic sine dubio illa supna
celestis curia incoꝑabilis omni aula pñ
tis seculi est spetiosior . vbi rex pacifi
cus sez x̄ps sedet coronatꝫ dyadema
te quo coronauit euz p̄r suus spetiosū
forma p̄ filijs hoim ad dextrā suā vbi
circūstāt nouē ordines angelozꝫ cū sū
ma diligētia ꝫ reuerētia ac mutua cō
cordia deū laudātes ꝫ dicētes **Salꝫ**
deo n̄ro qui sedet super thronū ꝫ ag
nū . ibi ista aula est stellis cādētibz
ornata : omni pietura clarioribz . Ibi
aīe sanctorꝫ in pace ꝫ securitate maxi
me perpetua ꝫ iocūditate gratulātꝫ
Et quid presumo per comparatōnem
tantam gloriam superne patrie denū
dare . cum scriptura dicat . ꝫ ibi sunt
que oculus non vidit : nec auris au
diuit : neq; in cor hominis ascendit .
que preparauit deus diligentibus se .
Sileat ergo lingua ꝫ penset mens no
stra . ꝫ inestimabilis est illa felicitas :

vbi totum habetur quod desiderat:
Frui solū deo filio glorioso et videre re-
gez glorie in decore suo sola facietas
animarū.

Quid est interiectio Rūfio. q̄ est
tristitie dāpnatoꝝ cōsideratio.
q̄ sicut iteriectio gramaticalis signat
mentis affectū voce incognita. ita in-
teriectio illa spiritualis signat homis
interioris motum ex passione dolorosa
Interiectōm quot accidunt. vnū scz
significatio tantū. Significabit emz
manifeste intolerantia pene gehenna-
lis. p̄mo letitia demonuz super tormē-
tis animarū. scdo dolor animarū dāp-
nataꝝ. tertio admiratio iniustoz an-
geloz maloz dicentiū ad sciplos. **Q**
quāta erat cecitas nostra que tenens
nos in seculo. stultum nobis visū fuit
cum prelati. predicatoribus. et cete-
ris bonis hominibus fugere volup-
tates carnis et oblectamenta mundi
ne i hūc locū intrarē? et ecce nūc meri-
to ista patimz qz eos audire stēpimz

Quarto metus idest timor: quia anime dā
pnandoꝝ maximo timore formida-
būt: tum hostes infernales eas veꝝa
bunt igne iextinguibili . verbis acerrī
mis . oculis ardēt . bz . vultu tumido .
spetie nigerrima . De hac pena dicit
in euāgelio . q̄ ibi erit fletus ⁊ stridor
dētium . idest ibi habūdāt dolores ⁊
acerrima pena . q̄ nullus flere solet nisi
nimia tristitia grauat⁹ . De hac etiam
pena dicit ysaias . Vermis eorū non
moriēt ⁊ ignis eorū non extinguet⁹
quia vermis conscientie nunq̄ sedat⁹
quā seꝝper remorsū conscie paciāt . ex
quo iuditiū dei cōmendabūt ⁊ seꝝpos
stinue accusantes indignatōne ⁊ ira
torpebunt . Ignis etiam pena nunq̄
extinguet⁹ . Similiter vermis eorum
nunq̄ morietur . despectio eorum seꝝ
per remanebit . ⁊ ignis conscientiaꝝ
quem hic accenderant ibi perficiēt .
Et de hoc psalmista ait . Ignis ⁊ sul-
phur ⁊ spūs pcellaꝝ ps calicis eorū
idē q̄ ps tormtoꝝ gehēne erit ardor

ignis . fetor sulphuris . et tēpestas ma
ligni spiritus . Et vt clarius ista pena
declaretur . sumamꝝ exemplū per simi
le . Faber Ferrariꝝ solet esse niger fatie
habet caminum obscurū in quo ponit
Ferrū vt incalescat : postmodū per se et
suos coadiutores cū malis percutit
ad nutū suum Ecce Faber iste est dya
bolꝝ q̄ nigerimꝝ ē Caminꝝ obscurꝝ ē
ifernꝝ om̄i claritate p̄uatꝝ Ignis est
pena flāme ardētis . Carbones apposi
ti signāt q̄ pena ista nūq̄z v̄l parū lax
at̄ : s̄ magis incensa efficit̄ . Ferrū est
ipsa aia dānata q̄ ibi vel isti igni expo
nit̄ perpetuo cōburenda . hanc v̄bis
acerrimis exprobrare demones non
cessant . Dilectissimi ergo nos scien
tes iam ista . q̄z diu hunc mundum pos
sidemus statum penitentie ducamus
ne dyabolus postmodum super nos
gaudeat : sed potius sanctorum ange
loꝝ gaudiū suppleamꝝ : q̄ gaudēt sup
vno pccōre penitētiā agēte Cogitēꝝ

quomodo redempti sumus sanguine xpi
et nullo modo frustretur tantum beneficium in
nobis. ne sicut stercoza de ventre purganda
deiciantur. et sicut asquillie a lignis abscise
in ignem piciantur. ita nos propter hanc
vitam tanquam stercoza de medio ecclesie
tollantur: tanquam palee et asquillie in ignem
gehennae piciantur. Vbi ergo nostra fixa sint
corda ubi vera sunt gaudia.

Explicit donatus egregii doctoris
magistri Johannis Herson Cellarii
Parisiensis.